

Алавацька О. В.

студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
студентка 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
Національного університету «Одеська юридична академія»

**ДЕЯКІ ФІНАНСОВІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

З розвитком правової держави все більше ролі приділяється, захисту прав та свобод особи. Відповідно ст. 59 Конституції України кожен має право на правову допомогу, кожен є вільним у виборі захисника своїх прав. Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі - Закон)(Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»)// Відомості Верховної Ради 2013, № 27, ст.282) дає дефініцію:Адвокатура України - недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури. Адвокатуру як інститут складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність. Разом з тим визначення адвокатської діяльності містить ст.1 Закону - незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Актуальним питанням сьогодення української адвокатури серед інших слід назвати фінансові аспекти адвокатської діяльності, оскільки для забезпечення її діяльності і для створення певних умов необхідні фінанси. Також важливим є забезпечення адвокатського самоврядування, що діє завдяки внесків самих адвокатів. Діяльність адвокатів, як будь яка професійна діяльність, оподатковується в законному порядку, але недостатньо регламентованому, що призводить до порушень та наявності обхідних шляхів оподаткування. Саме недостатня правова регламентація та наявність тіньової сторони податкового процесу адвокатської діяльності зумовлює актуальність даної теми.

Цим питанням займалися наступні вчені: Верба А. П., Козіна В., Павленко В. та Гвоздець А., Скребець О. М. та інші.

Фінансове забезпечення органів адвокатського самоврядування може здійснюватися різними способами визнаними в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме у ст.58. Одним з таких внесків є щорічний внесок адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування. Відповідно до абзацу 2 ч. 2 ст.58 Закону, розмір щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування однаковий і визначається з урахуванням потреби покриття витрат на забезпечення діяльності рад адвокатів регіонів, Ради адвокатів України, Вищої ревізійної комісії адвокатури та ведення Єдиного реєстру адвокатів України.

На підставі абзацу 2 п.8 ч. 7 ст. 54 Закону Установчим з'їздом адвокатів України були встановлені щорічні внески адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування. Рекомендований розмір такого внеску не більше однієї мінімальної заробітної плати на рік станом на 1 січня поточного року, у якому такий внесок сплачується. А відповідно до рішення Ради адвокатів України № 24 від 17 грудня 2012 року був закріплений розмір щорічного внеску на рівні

однієї мінімальної заробітної плати на рік.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28 грудня 2014 року № 80-УПІ мінімальна заробітна плата з 1 січня 2015 року встановлена в розмірі 1218 гривень 00 копійок. Тобто, щорічний внесок адвоката на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування в 2015 році складає 1218 гривень 00 копійок.

Сплата цього внеску виступає як обов'язок адвоката і при несплаті чи порушенні строків, розмірів внеску на особу накладається дисциплінарна відповідальність. На адвоката можуть бути накладені стягнення у вигляді позбавлення права займатися адвокатською діяльністю на певний строк, виключення його з Єдиного реєстру адвокатів України (далі - ЄРАУ). Особу за несплату внеску на фінансування ведення ЄРАУ переводять в стан не активності запису і його не видно користувачам в наслідок чого, особа не може бути залучена до діяльності адвокатського самоврядування(Слободян І. Борги псують відносини// Закон та бізнес. - 2010. - № 16. - С. 12.).

На мій погляд найважливішим фінансовим аспектом адвокатської діяльності - оподаткування такої діяльності. Вона відноситься до незалежної професійної діяльності, згідно із визначенням п. 14.1.226. ст. 14 Податкового кодексу України(Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р. № 2755-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17. - Ст. 212), до такої також належить діяльність адвокатів.

Особливість полягає у тому, що на відміну від фізичних осіб - підприємців, основною метою яких є отримання прибутку і які мають можливість обрати спрощену систему оподаткування, обліку і звітності зі сплатою єдиного податку в розмірі 4 (2) %, а також скористатись можливістю сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ) в мінімальному розмірі 422,65 грн, податкове навантаження на осіб незалежної професійної діяльності є таким: 34,7 % ЄСВ від бази оподаткування (різниця між доходами і витратами) та 15(20) % податку на доходи фізичних осіб. Крім того, на відміну від спрощенців вимоги до податкового обліку осіб незалежної професійної діяльності є суттєво переобтяженими. Такий підхід не є оптимальним з боку економічної доцільності та соціальної справедливості.

Також для осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, доцільно залишити альтернативу вибору тієї чи іншої системи оподаткування, доповнивши ст. 178 («Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність») пунктом 178.2.-1 такого змісту: «Особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, можуть обрати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності відповідно до правил глави 1 розділу XIV Кодексу». Отже вважаю за необхідне внести зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», передбачивши можливість сплати такими особами мінімального розміру ЄСВ, аналогічно до осіб, що зареєстровані як підприємці за спрощеною системою оподаткування.

Необхідно також зауважити, що 23.01.2015 р. робочою групою Національної асоціації адвокатів України підготовлений і погоджений законопроект про можливість використання спрощеної системи оподаткування адвокатами, які провадять адвокатську діяльність індивідуально, а також адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями.

Отже із майже 40 тис. українських адвокатів лише 7700 знаходяться на обліку в органах доходів і зборів в якості осіб, що зареєстровані як підприємці за спрощеною системою оподаткування.

При цьому інформація щодо оподаткування решти адвокатів відсутня. Тому необхідним є створення на законодавчому рівні чітких та спрощених правил оподаткування адвокатів, що в свою чергу збільшить надходження до державного бюджету.

Зокрема, в питанні оподаткування індивідуальної адвокатської діяльності адвокатів, так і для держави сплата єдиного податку, без реєстрації адвоката в якості фізичної особи - підприємця більш вигідною є спрощена система оподаткування. Така система оподаткування, на думку адвокатів, виведе з тіні близько 30-ти тисяч адвокатів, що збільшить доходи в державному бюджеті.

Що стосується здійснення адвокатської діяльності в формі адвокатського бюро чи об'єднання, звертаємо увагу на відсутність необхідних чітких та прозорих законодавчих критеріїв (процедур) оподаткування такої діяльності, що призвело до фактичного блокування оподаткування адвокатської діяльності через адвокатське об'єднання — адвокати не хочуть вступати до адвокатських об'єднань, оскільки не знають, як буде оподатковуватися адвокатська діяльність. Проте платником податку в такому випадку має бути саме адвокат, а не адвокатське бюро чи об'єднання, членом якого він є, оскільки адвокатську діяльність здійснює саме він, а не бюро чи об'єднання. Тому адвокатські об'єднання мають отримати статус неприбуткових організацій (як це має місце в Росії, Англії та багатьох європейських державах), а податки мають справлятися саме з адвокатів - членів цих об'єднань. Ми маємо відсутність чіткого регулювання процедури збирання податків.

У порівнянні з оподаткуванням, сплата щорічного внеску із забезпечення діяльності адвокатського самоврядування, більш чітко відрегульована законодавством України та встановлені санкції у випадках порушення порядку сплати внеску.